

Janne Larsen og Majken Schultz, *Bureaukrati og videnskab – organisationskulturer i centraladministrationen*, København: Forlaget Politiske Studier, 1984, 265 s.

Med *Bureaukrati og videnskab* har cand.adm.pol'erne Janne Larsen og Majken Schultz med fremragende resultat forsøgt at kombinere forvaltningsteori og organisationsteori i studiet af centraladministrationen. Afhandlingens problemstilling angår de forhold i forvaltningen, der bestemmer centraladministrationens holdninger til og anvendelse af forskning i beslutningsprocesserne. Som eksemplarisk analyseobjekt benyttes yderst relevant Socialministeriet.

Forfatterne diskuterer indledningsvis fire paradigmer: det rationelle paradigme, det organisatoriske paradigme, det segmenterede policy paradigme og det løst koblede paradigme, hvor sidstnævnte med dets betoning af kompleksiteten og forskelligheden i en forståelse af aktørers rolle i centraladministrative beslutningsprocesser lægges til grund for den videre analyse.

Organisationskultur, der sammen med den beslutningsteoretiske "Garbage-can-model" er afhandlingens væsentligste teoretiske ballast, anskues af forfatterne som et markant udtryk for et paradigmeskift inden for organisationsteorien, hvor de symboliske og ekspressive sider af organisationen fremhæves mod tidligere de rationelle og instrumentelle aspekter. Ved organisationskultur forstås det specifikke, ofte traditionsbestemte mønster af normer, myter, symboler og rutiner, der karakteriserer en given organisation eller dele heraf. Organisationskulturen beror således blandt andet på aktørers socialisation, omgivelsernes struktur samt på formelle og uformelle relationer imellem organisationen og dens omgivelser. I samme organisation kan der være flere samtidige organisationskulturer.

Bogen forholder sig eksplicit til den etablerede forvaltningsteori og påpeger dens store svagheder i forståelsen af spændvidden i centraladministrationens adfærdsmønstre, samt giver et godt alternativt bud herpå.

Thorkild Laursen

Gunnar Viby Mogensen, *Sort arbejde i Danmark*, København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1985, 139 s., 108,50 kr.

Der er visse emner der er tabu i dansk samfundsvidenskabelig forskning. Et af disse emner er sort arbejde, der hidtil har været yderst stedmoderligt behandlet i dansk samfundsforskning. Sort arbejde er formentlig et tabu-emne, fordi interesse for det meget let medfører kritiske spørgsmål om fornuften i den måde, vi har indrettet os med en stor offentlig sektor og et stort skattetryk.

Gunnar Viby Mogensen fortjener derfor stor tak, fordi han har taget det væsentlige emne op til behandling. Emnets kontroversielle karakter gav sig da også udslag i, at der blev forsøgt lagt visse hindringer i vejen under dataindsamlingen. Sort arbejde kan belyses empirisk via forskellige metoder. Viby Mogensen har valgt den direkte vej i form af spørgeskemaundersøgelser.

Resultatet af anstrengelserne er en i metodisk henseende meget gedigen bog, som

Janne Larsen og Majken Schultz, *Bureaukrati og videnskab – organisationskulturer i centraladministrationen*, København: Forlaget Politiske Studier, 1984, 265 s.

Med *Bureaukrati og videnskab* har cand.adm.pol'erne Janne Larsen og Majken Schultz med fremragende resultat forsøgt at kombinere forvaltningsteori og organisationsteori i studiet af centraladministrationen. Afhandlingens problemstilling angår de forhold i forvaltningen, der bestemmer centraladministrationens holdninger til og anvendelse af forskning i beslutningsprocesserne. Som eksemplarisk analyseobjekt benyttes yderst relevant Socialministeriet.

Forfatterne diskuterer indledningsvis fire paradigmer: det rationelle paradigme, det organisatoriske paradigme, det segmenterede policy paradigme og det løst koblede paradigme, hvor sidstnævnte med dets betoning af kompleksiteten og forskelligheden i en forståelse af aktørers rolle i centraladministrative beslutningsprocesser lægges til grund for den videre analyse.

Organisationskultur, der sammen med den beslutningsteoretiske "Garbage-can-model" er afhandlingens væsentligste teoretiske ballast, anskues af forfatterne som et markant udtryk for et paradigmeskift inden for organisationsteorien, hvor de symboliske og ekspressive sider af organisationen fremhæves mod tidligere de rationelle og instrumentelle aspekter. Ved organisationskultur forstås det specifikke, ofte traditionsbestemte mønster af normer, myter, symboler og rutiner, der karakteriserer en given organisation eller dele heraf. Organisationskulturen beror således blandt andet på aktørers socialisation, omgivelsernes struktur samt på formelle og uformelle relationer imellem organisationen og dens omgivelser. I samme organisation kan der være flere samtidige organisationskulturer.

Bogen forholder sig eksplicit til den etablerede forvaltningsteori og påpeger dens store svagheder i forståelsen af spændvidden i centraladministrationens adfærdsmønstre, samt giver et godt alternativt bud herpå.

Thorkild Laursen

Gunnar Viby Mogensen, *Sort arbejde i Danmark*, København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1985, 139 s., 108,50 kr.

Der er visse emner der er tabu i dansk samfundsvidenskabelig forskning. Et af disse emner er sort arbejde, der hidtil har været yderst stedmoderligt behandlet i dansk samfundsforskning. Sort arbejde er formentlig et tabu-emne, fordi interesse for det meget let medfører kritiske spørgsmål om fornuften i den måde, vi har indrettet os med en stor offentlig sektor og et stort skattetryk.

Gunnar Viby Mogensen fortjener derfor stor tak, fordi han har taget det væsentlige emne op til behandling. Emnets kontroversielle karakter gav sig da også udslag i, at der blev forsøgt lagt visse hindringer i vejen under dataindsamlingen. Sort arbejde kan belyses empirisk via forskellige metoder. Viby Mogensen har valgt den direkte vej i form af spørgeskemaundersøgelser.

Resultatet af anstrengelserne er en i metodisk henseende meget gedigen bog, som

desuden er yderst læseværdig, og som rummer mange interessante og tankevækkende resultater. Der afflives en del myter. For eksempel er det ikke i særlig grad de arbejdsløse, der udfører sort arbejde. Det er tilsyneladende ret entreprenante og dynamiske typer, der er i stand til at skaffe sig både et hvidt og et sort arbejde. Køberne af sort arbejde er typisk yngre, veluddannede og velstillede mennesker. Det er næppe noget tilfælde, at køberen af sort arbejde minder meget om den type, der i en nylig undersøgelse er blevet beskrevet som den typiske forsikringsnyder.

Bogen analyserer den fordelingspolitiske virkning af det sorte arbejde. Den kan ikke betegnes som social. Princippet er det bibelske: den, der har, skal mere gives. Det store skattetryk, der blandt andet påstås at skulle fremme en social omfordeling, bidrager til skabelse af sort arbejde, som "retter" op på de sociale intentioner.

Bogen anbefales til alle med interesse for det højtbeskattede danske samfund.

Ole P. Kristensen

Mette Mønsted, *Små virksomheder i rådgivningssystemet*, København: Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1985, 299 s., 165,00 kr.

Bogen indeholder en grundig og ofte meget detaljeret teoretisk og empirisk behandling af de små virksomheders behov for rådgivning i forskellige situationer og faser. De små virksomheder opfattes med rette som et åbent system, som dele af et netværk med ekstern varetagelse af mange funktioner, hvilket placerer dem i en speciel position i forhold til rådgivningssystemet. Dette er for eksempel sektoropdelt, mens problemerne er integrerede og komplekse, og de små virksomheder har ikke en intern specialisering, der matcher rådgivningssystemets specialisering.

I forhold til kommuners og amters aktuelle iværksætterforsøg er det politisk interessant, at bogen – formentlig korrekt – betvivler den offentlige støttes mulighed for at skabe iværksættere (s. 274). Det er også politisk interessant, at bogen fastholder, at små virksomheder ikke bare kan betragtes som ufuldstændige store virksomheder, da dette nok er en udtalt præmis for store dele af det offentligt støttede rådgivningssystem. Det forekommer dog her at være en mangel, at bogen ikke systematisk behandler spørgsmålet, om de små virksomheder overhovedet ønsker offentlig støtte, dvs. spørgsmålet om den særlige form for rationalitet knyttet til de fleste (?) små virksomheder, og mere direkte relaterer dette til udformningen af et relevant støtte-system.

Niels Chr. Sidenius